

НАЦІОНАЛЬНА АКАДЕМІЯ АГРАРНИХ НАУК УКРАЇНИ
ІНСТИТУТ ЗРОШУВАНОВОГО ЗЕМЛЕРОБСТВА

Матеріали
Міжнародної науково-практичної конференції
МОЛОДИХ ВЧЕНИХ
«Інноваційні розробки молоді –
агропромислового виробництву»

28 квітня 2017 року

м. Херсон

Рекомендовано до друку Вченою радою Інституту зрошуваного землеробства НААН
(протокол № 5) від 10 травня 2017 року.

Редакційна колегія:

Вожегова Раїса Анатоліївна	- доктор с.-г. наук, професор, член-кореспондент НААН, головний редактор;
Лавриненко Юрій Олександрович	- доктор с.-г. наук, професор, член-кореспондент НААН, заступник головного редактора;
Біднина Ірина Олександрівна	- кандидат с.-г. наук, старший науковий співробітник, вчений секретар;
Базалій Валерій Васильович	- доктор с.-г. наук, професор;
Меліхов Віктор Васильович	- доктор с.-х. наук, професор, Всеросійський науково-дослідний інститут зрошуваного землеробства, Росія;
Голобородько Станіслав Петрович	- доктор с.-г. наук; старший науковий співробітник;
Лазарєв Микола Миколайович	- доктор с.-г. наук, професор, Російський державний аграрний університет Московської сільськогосподарської академії кор. К.А. Тімірязєва, Росія;
Коковіхін Сергій Васильович	- доктор с.-г. наук, професор;
Шиманський Леонід Петрович	- доктор філософії, Поліський інститут рослинництва, Білорусь;
Грановська Людмила Миколаївна	- доктор економічних наук, професор;
Петшак Стефан	- доктор філософії, професор, Технологічно-природничий інститут, Польща;
Малярчук Микола Петрович	- доктор с.-г. наук, старший науковий співробітник;
Денчич Сербислав	- доктор наук, професор, Науково-дослідного інституту рільництва та овочівництва, Сербія;
Морозов Олексій Володимирович	- доктор с.-г. наук, доцент;
Гашимов Агамир Джалалович	- доктор с.-х. наук, член-кореспондент НАНА, Азербайджанський науково-дослідний інститут гідротехніки та меліорації, Азербайджан;
Писаренко Павло Володимирович	- доктор с.-г. наук, старший науковий співробітник;
Влашук Анатолій Миколайович	- кандидат с.-г. наук, старший науковий співробітник;
Заєць Сергій Олександрович	- кандидат с.-г. наук, старший науковий співробітник;
Коваленко Анатолій Михайлович	- кандидат с.-г. наук, старший науковий співробітник;
Біляєва Ірина Миколаївна	- кандидат с.-г. наук, старший науковий співробітник;
Люта Юлія Олександрівна	- кандидат с.-г. наук, старший науковий співробітник;
Пілярська Олена Олександрівна	- кандидат с.-г. наук, відповідальна за випуск.

Інноваційні розробки молоді – агропромислового виробництва: збірник матеріалів Міжнародної науково-практичної конференції молодих вчених, 28 квітня 2017 р. – Херсон: ІЗ НААН, 2017. – 172 с.

Матеріали конференції висвітлюють нові тенденції розвитку аграрної науки з питань зерновиробництва та можливість доведення розробок молодих вчених до рівня інновацій в сучасних умовах господарювання.

Збірник матеріалів призначений для науковців, аспірантів, спеціалістів сільського господарства.

Адреса редакційної колегії:
Інститут зрошуваного землеробства НААН
сел. Наддніпрянське, м. Херсон, 73483
тел. (0552) 36-11-96, факс: (0552) 36-24-40
e-mail: izz.ua@ukr.net
сайт: www.izprg.org.ua

Інститут зрошуваного землеробства НААН, 2017

ЗМІСТ

Андрійченко Л.В., к.с.-г.н., Миколаївська ДСДС ІЗЗ НААН <i>"Комплексна оцінка ефективності польових сівозмін"</i>	10
Артем'єва К.С., ННЦ «Інститут ґрунтознавства та агрохімії імені О.Н. Соколовського» <i>"Пролонгована дія рідких органо-мінеральних добрив на продуктивність ячменю ярого"</i>	12
Балашова Г.С., д.с.-г.н., Юзюк С.М., Інститут зрошуваного землеробства НААН <i>"Економічна ефективність вирощування картоплі за краплинного зрошення на півдні України"</i>	14
Бєлов Я.В., аспірант, Полтавська державна аграрна академія <i>"Особливості застосування мікробіологічних препаратів при вирощуванні багаторічних лікарських рослин"</i>	16
Білокінь В.О., Філоненко С.В., к.с.-г.н., доцент, Полтавська державна аграрна академія <i>"Вплив позакореневого внесення різних доз мікродобрива вуксал на насінневу продуктивність висадків та посівні якості насіння цукрових буряків"</i>	18
Бондаренко К.В., Інститут рису НААН, Сліщук Г.І., Волкова Н.Е., Селекційно-генетичний інститут – Національний центр насіннєзнавства та сортовивчення <i>"Біоінформатичний аналіз гену <i>pi-b</i> рису посівного (<i>Oryza sativa</i> L.), асоційованих зі стійкістю до пірикуляріозу"</i>	21
Боровий О.М., Філоненко С.В., к.с.-г.н., доцент, Полтавська державна аграрна академія <i>"Ефективність застосування ґрунтових гербіцидів за вирощування цукрових буряків для промислових цілей"</i>	23
Бушилов В.Д., Уманський національний університет садівництва <i>"Використання саджанців клону сливи карликової в лісомеліоративних заходах південного степу України"</i>	27
Василенко Р.М., к.с.-г.н., с.н.с., Степанова І.М., к.с.-г.н., Інститут зрошуваного землеробства НААН <i>"Удосконалення елементів технології вирощування кукурудзи на зрошуваних землях"</i>	28
Вендель В.В., Поляков О.І., д.с.-г.н., Інститут олійних культур НААН <i>"Залежність показників елементів продуктивності та рівня врожайності гірчиці ярої від мінеральних добрив та різних норм висіву"</i>	30
Влащук О.А., Федорчук М.І., д.с.-г.н., професор, ДВНЗ «Херсонський державний аграрний університет» <i>"Вплив елементів агротехніки на насінневу продуктивність буркуну білого однорічного"</i>	32
Влащук А.М., к.с.-г.н., Колпакова О.С., Інститут зрошуваного землеробства НААН <i>"Елементи технології вирощування гібридів кукурудзи в умовах зрошення"</i>	33

Вожегова Р.А., д.с.-г.н., професор, член-кореспондент НААН, Заєць С.О., к.с.-г.н., Музика В.Є., Інститут зрошуваного землеробства НААН <i>"Показники якості зерна сортів пшениці озимої залежно від строку сівби та захисту рослин"</i>	35
Войтович О.П., Інститут водних проблем і меліорації НААН <i>"Інформаційно-дорадчий комплекс із захисту рослин"</i>	37
Воронюк Л.А., Асканійська ДСДС ІЗЗ НААН <i>"Способи основного обробітку ґрунту при вирощуванні сої в сівозміні на зрошуваних землях півдня України"</i>	38
Грібінюк К.С., Асканійська ДСДС ІЗЗ НААН <i>"Вирощування пшениці озимої за різних способів обробітку ґрунту та сівби в сівозміні на зрошенні півдня України"</i>	39
Дзюба М.В., Інститут зрошуваного землеробства НААН <i>"Осіннє застосування ретардантів на ріпаку озимому"</i>	42
Дикий В.В., к.с.-г.н., Лавришина О.Є., Миколаївська ДСДС ІЗЗ НААН <i>"Чисельність злакових мух на озимому полі залежно від попередника та строку сівби"</i>	43
Диченко О.Ю., к.с.-г.н., доцент, Чайка Т.О., к.екон.н., доцент, Полтавська державна аграрна академія <i>"Вплив різних систем обробітку чорнозему типового на його водно-фізичні властивості"</i>	44
Довбуш О.С., Інститут рису НААН <i>"Урожайність та якісні показники насіння сортів рису залежно від удобрення мікроелементами"</i>	46
Доронін А.В., к.екон.н., с.н.с., Національна академія аграрних наук України <i>"Інноваційні перспективи виробництва альтернативного палива в Україні"</i>	48
Дудка М.І., к.с.-г.н., Пустовий С.І., ДУ Інститут зернових культур НААН <i>"Визначення ефективності дії попередника і фону мінерального живлення на біометричні показники рослин та продуктивність гібридів кукурудзи різних груп стиглості в умовах північного Степу"</i>	50
Дудченко В.В., д.е.н., Вожегов С.Г., д.с.-г.н., с.н.с., Чекамова О.І., Інститут рису НААН, Морозов Р.В., д.е.н., професор, ДВНЗ «Херсонський державний аграрний університет» <i>"Порівняльний аналіз технології вирощування рису в умовах затоплення та на краплинному зрошенні"</i>	52
Дудяк І.Д., к.с.-г.н., доцент, Туз М.С., Миколаївський національний аграрний університет <i>"Урожайність та якість насіння соняшнику залежно від площі живлення"</i>	54

Єремєєва С.П., Миколаївська ДСДС ІЗЗ НААН <i>"Формування врожаю картоплі залежно від системи удобрення в умовах зрошення південного степу України"</i>	56
Зубковська В.В., к.с.-г.н., Національний науковий центр «Інститут ґрунтознавства і агрохімії імені О. Н. Соколовського» <i>"Процеси акумуляції-міграції фосфатних іонів у кислих ґрунтах різної генези та використання"</i>	57
Казанок М.Г., Воронюк З.С., к.с.-г.н., с.н.с., Кравченко Ю.О., Інститут рису НААН <i>"Ефективність вирощування круп'яних культур на рисових зрошувальних системах"</i>	59
Калінчук В.В., Полєнок А.В., к.с.-г.н., Ткач М.С., Інститут рису НААН <i>"Вплив основних агроприйомів вирощування на продуктивність нових сортів рису"</i>	61
Качанова Т.В., к.с.-г.н., доцент, Миколаївський національний аграрний університет <i>"Плівчастість і натура у сортів вівса на півдні України"</i>	63
Кисіль Л.Б., Інститут зрошеного землеробства НААН <i>"Вплив погодних умов, строків сівби і стимуляторів росту на розвиток рослин ячменю озимого в осінній період"</i>	64
Кіріяк Ю.П., Бруньковська Т.В., Херсонський обласний центр з гідрометеорології <i>"Проблеми використання приватних автоматичних метеостанцій"</i>	66
Клімов С.В., к.т.н., доцент, Пінчук О.Л., к.т.н., доцент, Національний університет водного господарства та природокористування <i>"Гідроінформатика – інформаційний крок сучасних методів захисту територій від затоплення"</i>	68
Коваленко О.А., к.с.-г.н., Сікаленко В.О., Миколаївський національний аграрний університет <i>"Вплив біопрепаратів на продуктивність сортів лаванди вузьколистої за умов краплинного зрошення"</i>	71
Козирев В.В., к.с.-г.н., Біднина І.О., к.с.-г.н., с.н.с., Томницький А.В., к.с.-г.н., Інститут зрошувального землеробства НААН <i>"Вплив основного обробітку темно-каштанового ґрунту на ступінь солонцюватості в умовах зрошення"</i>	74
Козуб О.М., Полтавська державна аграрна академія <i>"Вплив агротехнічних заходів на формування продуктивності меліси лікарської"</i>	76
Коновалов В.О., ДП «ДГ «Асканійське» АДСДС ІЗЗ НААН», Усик Л.О., к.с.-г.н., с.н.с., Інститут зрошувального землеробства НААН <i>"Урожайність та олійність сафлору красильного за різних умов зволоження"</i>	77

Коновалова В.М., Асканійська ДСДС ІЗЗ НААН <i>"Урожайність льону олійного за різних умов вирощування на півдні України"</i>	79
Королєв К.П., кандидат с.-х. наук, Інститут біології, Тюменський державний університет <i>"Изучение реакции различных генотипов льна – долгунца (Linum usitatissimum L.) при воздействии фосфемиды"</i>	81
Котов Б.С., Інститут зрошуваного землеробства НААН <i>"Сучасний стан виробництва картоплі в Україні та світі"</i>	85
Кочик Г.М., к.с.-г.н., Мельничук А.О., к.с.-г.н., Кучер Г.А., Інститут сільського господарства Полісся НААН <i>"Наукові підходи щодо підвищення родючості ґрунтового покриву зони Полісся"</i>	87
Кулінько О.І., Філоненко С.В., кандидат с.-г. наук, доцент, Полтавська державна аграрна академія <i>"Формування продуктивності та технологічних якостей коренеплодів цукрових буряків за різних систем хімічного захисту їх посівів від бур'янів"</i>	89
Купедінова Р.А., к.техн.н., Інститут водних проблем і меліорації НААН <i>"Практичні аспекти експлуатації систем краплинного зрошення"</i>	92
Ласло О.О., к.с.-г.н., доцент, Полтавська державна аграрна академія <i>"Використання технологій точного землеробства та рослинництва при визначенні екологічно стабільних територій для органічного виробництва"</i>	93
Лиховид П.В., Херсонський державний аграрний університет <i>"Умовне споживання рухомих сполук азоту і фосфору кукурудзою цукровою залежно від глибини оранки та фону живлення"</i>	95
Лопата Н.П., Асканійська ДСДС ІЗЗ НААН, аспірант Інституту зрошуваного землеробства НААН <i>"Вплив основного обробітку ґрунту, сівби в попередньо необроблений ґрунт та доз добрив на продуктивність кукурудзи в умовах зрошення півдня України"</i>	96
Люта Ю.О., к.с.-г.н., Сергєєв А.В., Інститут зрошуваного землеробства НААН <i>"Урожайність і кількісний вихід маточників моркви столової за краплинного зрошення на півдні України"</i>	98
Малюк Т.В., к.с.-г.н., с.н.с., Пчолкіна Н.Г., Мелітопольська дослідна станція садівництва імені М.Ф. Сидоренка ІС НААН <i>"Обґрунтування підходів щодо удосконалення технології краплинного зрошення насаджень черешні"</i>	100
Мартиненко Т.А., к.с.-г.н., Шкода О.А., к.с.-г.н., Інститут зрошуваного землеробства НААН <i>"Вплив елементів технології вирощування цибулі ріпчастої на показники її якості"</i>	102

Марченко Т.Ю., к.с.-г.н., Сова Р.С., Інститут зрошуваного землеробства НААН <i>"Застосування рістстимулюючого фунгіцидного препарату Ретенго на ділянках розмноження батьківських форм кукурудзи"</i>	103
Мельніченко Г.В., Інститут рису НААН, <i>"Ознаки стійкості до вилягання при створенні сортів рису"</i>	105
Місєвич О.В., Інститут зрошуваного землеробства НААН <i>"Насіннєва продуктивність буркуну білого однорічного залежно від досліджуваних факторів"</i>	106
Мозговський О.Ф., к.с.-г.н., Інститут овочівництва і баштанництва НААН <i>"Вплив органо-мінерального добрива «Рокогумін» на урожайність та якість коренеплодів моркви"</i>	108
Морозов О.В., д.с.-г.н., професор, Аверчев О.В., д.с.-г.н., професор, Херсонський державний аграрний університет, Біднина І.О., к.с.-г.н., с.н.с., Інститут зрошуваного землеробства НААН <i>"Аналіз сучасного стану виноградарства на зрошуваних землях херсонської області"</i>	110
Негуляєва Н.М., к.с.-г.н., с.н.с., Сердюченко Н.М., к.геогр.н., УкрНДІПВТ ім. Л. Погорілого <i>"Органічне землеробство як перспективний напрямок зерновиробництва на півдні України в умовах змін клімату"</i>	112
Нікішов О.О., ДВНЗ "Херсонський державний аграрний університет", Тимошенко Г.З., к.с.-г.н., с.н.с., Інститут зрошуваного землеробства НААН <i>"Ефективність вирощування пшениці озимої на насіння залежно від застосування біологічного захисту та мікродобрив"</i>	115
Новохижній М.В., к.с.-г.н., Інститут зрошуваного землеробства НААН <i>"Динаміка поживних елементів у ґрунті під посівами ячменю ярого залежно від систем його обробітку та мікробних препаратів"</i>	117
Огородня А.І., Національний науковий центр «Інститут ґрунтознавства та агрохімії імені О. Н. Соколовського» <i>"Застосування фітомеліоративних заходів для окультурювання опідзолених ґрунтів"</i>	120
Паламарчук Д.П., Петкевич З.З., к.с.-г.н., с.н.с., Шпак Т.М., к.с.-г.н., с.н.с., Бондаренко К.В., Мельніченко Г.В., Інститут рису НААН <i>"Оцінка загальної комбінаційної здатності колекційних зразків рису у системі діалельних схрещувань"</i>	122
Писаренко П.В., д.с.-г.н., с.н.с., Булігін Д.О., к.с.-г.н., Інститут зрошуваного землеробства НААН <i>"Вплив застосування режимів зрошення та густоти стояння рослин на продуктивність нових сортів сої в умовах півдня України"</i>	123

Погинайко О.А., Інститут зрошуваного землеробства НААН <i>"Формування урожаю багаторічних трав на основі оптимізації агротехнічних заходів, адаптованих до регіональних змін клімату"</i>	125
Погорєлова В.О., Інститут зрошуваного землеробства НААН <i>"Значення позакореневого підживлення в житті рослин"</i>	127
Поліщук К.В., к.с.-г.н., Інститут водних проблем і меліорації НААН <i>"Біомеліорація на осушуваних землях гумідної зони"</i>	129
Попірний М.А., Національний науковий центр «Інститут ґрунтознавства та агрохімії імені О. Н. Соколовського» <i>"Переорганізація конформації гумінової супрамолекулярної макроструктури за різного обробітку чорнозему типового"</i>	131
Попов О.О., Філоненко С.В., к.с.-г.н., доцент, Полтавська державна аграрна академія <i>"Особливості формування зернової продуктивності гібридів кукурудзи іноземної селекції"</i>	133
Пташинська О.В., аспірант, Інститут рису НААН <i>"Вплив умов вирощування сорго цукрового на урожайність і якість зерна"</i>	135
Ретьман М.С., к.с.-г.н., с.н.с., Інститут водних проблем і меліорації НААН <i>"Ефективність застосування краплинного зрошення при вирощуванні сільськогосподарських культур в умовах недостатнього зволоження"</i>	137
Рубцов Д.К., Інститут зрошуваного землеробства НААН, <i>"Вплив деяких елементів технології вирощування на врожайність насіння сої"</i>	139
Савостяник С.Ю., Миколаївська ДСДС ІЗЗ НААН, Савостяник О.С., Миколаївська філія ДУ «Держґрунтохорона» <i>"Вирощування цибулі ріпчастої озимої за краплинного зрошення з використанням комплексних добрив"</i>	141
Сергєєва Ю.О., Інститут зрошуваного землеробства НААН <i>"Мікробіологічна активність ґрунту в посівах сорго залежно від застосування деструкторів рослинних залишків"</i>	142
Тимошенко Г.З., к.с.-г.н., с.н.с., Інститут зрошуваного землеробства НААН <i>"Підвищення біологічної активності ґрунту південного степу та поліпшення його азотного і фосфорного режимів за рахунок використання мікробних препаратів"</i>	143
Ульянченко М.С., Полтавська державна аграрна академія <i>"Продуктивність сортів гречки в умовах 2016 року"</i>	145
Філоненко С.В., к.с.-г.н., доцент, Кочерга А.А., к.с.-г.н., доцент, Полтавська державна аграрна академія <i>"Урожайність та посівні якості гібридного насіння цукрових буряків за кореневого підживлення висадків мінеральними добривами"</i>	147

Філоненко С.В., к.с.-г.н., доцент, Полтавська державна аграрна академія <i>"Насіннєва продуктивність висадків цукрових буряків та посівні якості бурякового насіння за позакореневого внесення регуляторів росту"</i>	151
Фролова М.В., к.биол.н., с.н.с, Московец М.В., Птицына Л.А., Торопов А.Ю., Федеральное государственное бюджетное научное учреждение Всероссийский научно-исследовательский институт орошаемого земледелия <i>"Инновационная биотехнология улучшения качества воды открытых водоемов для целей орошения и водоснабжения"</i>	156
Фундират К.С., Інститут зрошуваного землеробства НААН <i>"Економічна ефективність вирощування тритикале озимого залежно від сорту та мікродобрив"</i>	159
Чайка Т.А., к.экон.н., доцент, Полтавская государственная аграрная академия <i>"Новые возможности в обработке стерни в органическом земледелии"</i>	160
Чекамова О.Л., Інститут зрошуваного землеробства НААН, <i>"Доцільність обробки насіння проса мікробними препаратами та рослин мікродобривами в умовах природного зволоження Південного Степу України"</i>	162
Шакалій С.М., к.с.-г.н., Полтавська державна аграрна академія <i>"Вплив позакореневого підживлення на формування врожайності насіння соняшнику"</i>	164
Шапарь Л.В., Інститут зрошуваного землеробства НААН <i>"Забур'яненість посіву сортів ріпаку озимого"</i>	166
Шовкова О.В., Аграрно-економічний коледж Полтавської державної аграрної академії <i>"Вплив мікродобрив на формування площі листової поверхні рослинами сої"</i>	167
Юзюк О.О., Інститут зрошуваного землеробства НААН <i>"Формування продуктивності насіннєвої картоплі за різного рівня живлення в умовах зрошення півдня України"</i>	169

їх сумішами сприяє покращенню росту і розвитку рослин та їх продуктивності і якості сировини.

Список використаної літератури:

1. Писаренко П.В., Горб О.О., Невмивако Т.В., Голік Ю.С. Основи біологічного та адаптивного землеробства: навчальний посібник. – Полтава: 2009. – 312 с.
2. Стецишин П.О., Рекуненко В.В., Пиндус В.В. та ін. Основи органічного виробництва: навчальний посібник.- Вінниця: Нова Книга. 2008.-528с.
3. Хоменко Г.В., Надкернична О.В. Ефективність інокуляції нагідок лікарських асоціативними азотфіксуючими мікроорганізмами // Агроекологічний журнал.-2005.-№2.- С. 57-60.
4. Сидоренко О. Перспективы использования бактериальных препаратов для повышения продуктивности лекарственных растений // Международный сельскохозяйственный журнал.-2002.-№4.- С.60-61.

УДК 635.112:631.81.095.338:631.53.011

Білокінь В.О.

студент магістерського курсу заочної форми навчання
факультету агротехнологій та екології

Філоненко С.В.

кандидат с.-г. наук, доцент
Полтавська державна аграрна академія

ВПЛИВ ПОЗАКОРЕНЕВОГО ВНЕСЕННЯ РІЗНИХ ДОЗ МІКРОДОБРИВА ВУКСАЛ НА НАСІННЄВУ ПРОДУКТИВНІСТЬ ВИСАДКІВ ТА ПОСІВНІ ЯКОСТІ НАСІННЯ ЦУКРОВИХ БУРЯКІВ

Цукрові буряки в нашій країні є єдиною сировиною для виробництва цукру – продукту, вкрай необхідного для підтримки життєдіяльності людського організму, стійкості його до захворювань, відновлення працездатності у разі фізичної втоми та в екстремальних ситуаціях. Одним із головних етапів отримання високих врожаїв цукрових буряків є якісний посівний матеріал. Одержання високих врожаїв насіння цієї важливої технічної культури, причому з добрими посівними якостями, – досить складне завдання, від успішного виконання якого залежить доля майбутнього врожаю коренеплодів та вихід з нього максимальної кількості цукру [2]. Забезпечення бурякосіючих господарств високоякісним насінням цукрових буряків – одна із основних умов широкого впровадження у виробництво технології механізованого вирощування цієї цінної технічної культури. Урожай бурякового насіння, його посівні якості визначаються системою організаційних та агротехнічних заходів у зональному насінництві цукрових буряків. У цій системі вирішальне значення має удосконалення технології вирощування маточних буряків і насінників на основі застосування комплексу нових високопродуктивних машин, ефективних гербіцидів, нових форм макро- і мікродобрив, пестицидів тощо [3]. Саме

насінники цукрових буряків, як ніяка інша культура, потребують певної кількості мікроелементів, особливо цинку, бору, молібдену, кобальту, марганцю, міді, які утворюють комплекси з нуклеїновими кислотами, що в подальшому підвищує стабільність вторинної структури цих кислот та сприяє збільшенню насінневої продуктивності культури [1].

Останнім часом виробництву пропонується нове покоління мікродобрих, що мають у своєму складі мікроелементи не тільки у достатній кількості, але й у найбільш доступній для рослин хелатній формі. Таким мікродобривом є Вуксал. Дослідження із вивчення оптимальних доз для позакореневого внесення композиції мікроелементів нового покоління Вуксал та його впливу на продуктивність висадків і посівні якості бурякового насіння проводили упродовж 2015-2016 років на полях ВАТ «Згурівське бурякогосподарство» Київської області.

Дослідження проводили за такою схемою: 1. Без обробки – контроль. 2. Позакореневе внесення комплексного мікродобрива Вуксал у дозі 2 л/га в фазі бутонізації насінників. 3. Теж саме, але доза мікродобрива 3 л/га. 4. Теж саме, але доза мікродобрива 4 л/га. Спостереження, аналізи та обліки проводили у відповідності із загальноприйнятими методиками, що розроблені науковцями Інституту біоенергетичних культур і цукрових буряків НААН України.

Результати наших дворічних досліджень показали, що на тривалість фаз росту і розвитку насінників цукрових буряків мали суттєвий вплив екстремальні погодні умови літніх періодів років досліджень, коли висока середньодобова температура поєднувалась із дефіцитом опадів. Звичайно, за таких умов вплив досліджуваного фактора на тривалість періоду вегетації проявлявся ще сильніше. Хоча, як доводять результати наших дослідів, застосування Вуксалу мало позитивний вплив саме на подовження фаз росту і розвитку насінників цукрових буряків.

Аналізуючи дані обліку густоти рослин висадків, слід зазначити, що густота насінників цукрових буряків у фазі розетки листків на ділянках всіх варіантів дослідів була однакова і становила, в середньому за два роки, 23,1 тис./га. До часу збирання врожаю, через вплив різних негативних чинників (погодні умови, хвороби, шкідники), кількість рослин культури на одиниці площі знизилась. Але застосування мікродобрива Вуксал позитивно вплинуло на збереженість рослин висадків протягом вегетації. Саме тому на досліджуваних варіантах, в середньому за два роки, густота рослин насінників була більшою, ніж на контролі і становила від 22,1 тис./га (варіант 2) до 22,6 тис./га (варіант 3) проти 21,2 тис./га на контролі. На контрольному варіанті цей показник від розетки рослин до збирання врожаю зменшився аж на 8,2%. Найменше за роки досліджень випало біотипів насінників на варіанті 3 із дозою Вуксалу 3 л/га – всього 2,2 %.

Продуктивність висадків цукрових буряків значною мірою залежить від наявності на полі непродуктивних біотипів, таких як «лінивців», «холостяків» і передчасно засохлих рослин. Зрозуміло, що чим більше їх буде в агроценозі, тим нижчою в кінцевому результаті буде продуктивність цієї культури. Дані

відповідних дворічних досліджень показали, що застосування Вуксалу має позитивний вплив на зменшення кількості непродуктивних біотипів в агроценозі. Найкращою у цьому відношенні виявилась доза 3 л/га (варіант 3). Саме на ділянках цього варіанту виявилось за два роки найменше «лінивців» (3,1 %), «холостяків» (2,9 %) і передчасно засохлих біотипів (2,0 %). На нашу думку це є очевидним, оскільки мікроелементи, що входять до складу Вуксалу, сприяють активізації різних біохімічних процесів у клітинах рослин насінників, посилюють фотосинтетичну діяльність, покращують обмін речовин і цим самим сприяють зростанню стійкості рослин висадків до несприятливих факторів зовнішнього середовища. Найбільше непродуктивних біотипів за два роки виявилось на контрольному варіанті.

Програмою наших дворічних дослідів передбачалося також вивчення впливу різних доз мікродобрива на висоту рослин висадків. Адже загальновідомо, що чим вищі кущі насінників, тим більшою є їх насіннева продуктивність. Отже, дворічні дослідні дані показали, що позакореневе внесення різних доз Вуксалу призводить до формування вищих біотипів, ніж на контролі. За два роки експерименту найвищими кущі насінників цукрових буряків були на третьому варіанті, де вносили Вуксал дозою 3 л/га. Їх висота сягала, в середньому, 108 см. На 4 см нижчими виявились біотиби насінників на четвертому варіанті (3 л/га Вуксалу) – 105 см. Мінімальна доза Вуксалу (2 л/га) призвела до формування рослин культури заввишки, в середньому, 101 см. На контролі, в цей час рослини висадків були найнижчими і мали висоту 91 см.

Одним із завдань наших досліджень було вивчення впливу різних доз мікродобрива Вуксал на формування типів кущів насінників цукрових буряків. Результати відповідних дворічних досліджень показали, що різні дози цього мікродобрива сприяють утворенню на насінниках більшої кількості додаткових пагонів. Саме це обумовило формування значної кількості кущів другого і третього типу на ділянках із різними дозами Вуксалу. Одноквітконосних кущів висадків утворилось більше на ділянках контрольного варіанту – 21%.

Важливим результатом наших дворічних дослідів є те, що позакореневе застосування різних доз мікродобрива Вуксал має позитивний вплив на врожайність насіння досліджуваного гібриду цукрових буряків. За два роки доказово вищою врожайність насіння виявилась саме за позакореневого внесення 3 л/га мікродобрива і склала 12,4 ц/га. Найнижчою за роки експерименту віддача Вуксалу була на варіанті 2, де вносили 2 л/га препарату. Тут врожайність культури становила 10,8 ц/га. Мінімальним відповідний показник, як і можна було очікувати, виявився на контролі – 8,5 ц/га.

Досить важливим і цікавим з практичної точки зору є питання впливу різних доз мікродобрива Вуксал на фракційний склад насіння цукрових буряків. Адже, як виявилось, різні дози Вуксалу мають хоч і не однаковий, але все ж позитивний вплив на збільшення виходу посівних фракцій насіння. Причому насіння, що було зібране з цих дослідних ділянок, охарактеризувалось збільшенням частки крупних фракцій і, разом з тим, зменшенням частки дрібних фракцій. Найвигіднішим у цьому відношенні виявився варіант із

позакореневим внесенням Вуксалу дозою 3 л/га. Насіння із ділянок саме цього варіанту за роки досліджень містило найбільшу частку крупної фракції 4,5-5,5 мм (25,3%) і найменше дрібних плодів, що мали діаметр менше 3,5 мм (16,1%).

Висновок: У буряконасінницьких господарствах за вирощування висадків цукрових буряків доцільно проводити позакореневе їх підживлення мікродобрином Вуксал. За такого агорозаходу значно зростає продуктивність культури, покращуються посівні якості бурякового насіння, поліпшується його фракційний склад. Застосовувати це мікродобриво доцільно у фазі бутонізації насінників. Оптимальною є доза 3 л/га відповідного препарату.

Список використаних джерел:

1. Буряк І.І. Ефективність позакореневого внесення мікродобрих під насінники цукрових буряків / І.І. Буряк // Цукрові буряки. – 2012. – №4. – С.10-11.
2. Жердецький І. М. Позакореневе внесення мікродобрих як спосіб підвищення продуктивності цукрових буряків / І. М. Жердецький // Цукрові буряки. – 2008. – №3-4. – С. 35-37.
3. Ременюк Ю.О. Особливості підживлення рослин цукрових буряків макро- і мікроелементами / Ю.О. Ременюк // Хімія. Агрономія. Сервіс. – 2010. – №6. – С. 22-25.

УДК 606:633.18:632.4

Бондаренко К.В.

молодший науковий співробітник

Інститут рису НААН

Сліщук Г.І.

Волкова Н.Е.

Селекційно-генетичний інститут –

Національний центр насіннєзнавства та сортовивчення

БІОІНФОРМАТИЧНИЙ АНАЛІЗ ГЕНУ PI-B РИСУ ПОСІВНОГО (*ORYZA SATIVA* L.), АСОЦІЙОВАНИХ ЗІ СТІЙКІСТЮ ДО ПІРИКУЛЯРІОЗУ

Рис уражується багатьма хворобами. Найбільш поширеною є пірикуляріоз, який за умови відсутності у рослинного організму стійкості в поєднанні з шкочинними факторами швидко призводить до повного ураження всіх частин рослини та її загибелі, зрідження посівів зменшення кількості та якості зерна в колоску що є причиною недобору врожаю від 20-50 % до 60-70 % під час епіфітотій. Чи не єдиним шляхом захисту врожаю є використання генотипів рослин стійких до пірикуляріозу. Враховуючи важливість створення стійких до пірикуляріозу сортів рису, було всебічно досліджено гени стійкості для подальшого створення функціональної маркерної системи, що застосовуватиметься в селекційному процесі.